

KUNSTIÕPETUS

1. Üldosa

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Kunstiõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- suudab luua erinevaid kunstitöid, kasutades õpitud teadmisi ja oskusi, tunneb rõõmu kunstist ja sellega tegelemisest;
- kasutab töövahendeid ja materjale sihipäraselt, ohutult ja säästvalt;
- töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- kirjeldab kunstitöid ning väljendab oma eelistusi ja arvamusi, kasutades
- (kunsti)oskussõnavara; väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- tunneb huvi kunstiteoste ja Eesti kunstipärandi vastu, väärtustab enda ja teiste inimeste loomingut.

Õppeaine	Nädalatunde klassiti									
	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl	Kokku
Kunst	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9

2. Õppeaine kirjeldus

Kunstiõpetuse eesmärgiks lihtsustatud õppekaval õppija puhul on eelkõige huvi äratamine kunsti ja visuaalkultuuri vastu ning loomingulise algatusvõime toetamine. Õpilane õpib tundma ja kasutama kunstikeelt, arendab vaatlusoskust, kunstilist mõtlemist ja kujutlusvõimet. Kunstiõpetuse tunnid toovad õpilase ellu rõõmu ja mängulusti, millega kaasneb käeliste oskuste ja vilumuste arendamine (treenimine).

Kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- tunneb rõõmu oma kunstilisest tegevusest ja selle lõpptulemusest;
- kasutab töövahendeid ja -materjale eesmärgipäraselt, ohutult ja säästvalt;
- vaatleb ning võrdleb oma ja kaaslaste loomingut, iseloomustab kunstiteoseid, kasutades õpitud teadmisi ja erialast sõnavara; väljendab oma eelistusi ja selgitab seisukohti;
- tunneb huvi kunstiteoste ja eesti kultuuripärandi vastu, väärtustab enda ja kaasinimeste loomingut.

Kunstiõpetuse tundides luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu. Õpetamisel lähtub õpetaja põhimõtetest:

1) kunste on vaja tõlgendada. Kunstide kõne ei ole sõnasõnaline, kunstiteosed pakuvad eri tõlgendusvõimalusi ja tähendusi, mis põhinevad alati maailmavaatel, varasemal elu- ja kunstikogemusel ning on juhitud tunnetest, samuti kogemise kontekstist.

2) kunstid toetavad mitmekülgset loovust. Kunsti õppimine kujundab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mis tahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, et jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

3) kunstid toetavad esteetilise tundlikkuse kasvu ning inimese heaolu. Kunsti ja muusika õppimine põhikoolis võimaldab õpilasel ära tunda, emotsionaalselt kogeda ja hinnata enda ümber subjektiivset ilu (kuuldavat, kombatavat, nähtavat, abstraktset) ning nautida seda samavõrra nagu teiste oskusi või meisterlikkust.

4) kunstiaineid õppides arenevad kinesteetilised oskused ja kognitiivsed võimed, mis on lahutamatult seotud loomega – musitseerimise ja visuaalkunsti, ent ka performatiivsete kunstide loomisega.

5) kunstiainete õppimine toetab iseenda mõistmist ja mõtestamist ning üldpädevuste omandamist sisukalt ja terviklikult. Kunsti ja muusikaga järjepidev tegelemine toetab õppija eneseusalduse kujunemist ning eneseväärikust. Kunstide kaudu saab tõhusalt arendada kognitiivseid oskusi, nt loovat ja kriitilist mõtlemist, refleksiooni- ja analüüsioskusi, samuti mittekognitiivseid oskusi, nt avatust, otsustusvõimet ja riskijulgust.

2.1 Üldpädevused

Kunsti õppimise kaudu toetatakse õpilastes kõigi riikliku õppekava üldosas kirjeldatud üldpädevuste arengut.

Kultuuri- ja väärtuspädevus

- Kunstiõpetuse kaudu saab õpilastes äratada huvi kultuuripärandi sh kunstitööde vastu ning hoida seda uudishimu üleval.
- Teiste rahvaste kunsti uurides ja selle üle arutledes saame esile tuua kultuurilist mitmekesisust ja õpetada õpilasi seda väärtustama.
- Kunstiõppes saame arutleda ilu mõiste ja ilumeele üle, tõsta esile tajuerinevusi, avada loovuse ning subjektiivsuse mõistet, pöörata tähelepanu autorlusele.
- Erinevaid kunstiliike, stiile ja tehnikaid õppides leiab õppija oma kunstilised eelistused ning rakendab neid oma igapäevaelus ja loometegevuses.
- Erinevad kunstiteosed annab rikkalikult võimalusi moraalnormide ja eetilise teemal arutlemiseks, mille läbi saab kujundada õppija kõlbluspõhimõtteid ja mõista või mõistatada kunstniku rolli ühiskonnas.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

- Kunstiteoste loomisel saab esile tõsta ja tähistada Eesti rahvuslike traditsioonide ja rahvakalendri tähtpäevi.
- Kogukonna ja kultuuri väärtustavates projektides (erinevad koostööprojektid või heategevuslikud üritused) osalemine aitab kaasa aktiivse ja vastutustundliku kodaniku kujunemisele.
- Väljenduslaadides ja -viisides varieeruvus võimaldab õppijatel toime tulla erinevustega ühiskonnas, aktsepteerida ning väärtustada mitmekesisust.
- Ühise tööruumi ja töövahendite jagamine ning individuaal- ja grupitööde vaheldumine kunstitundides aitab kaasa suhtlemis- ja koostööoskuste arengule.
- Osalemine oma klassi- ja kooliruumi kujundamisel (näitused, tähtpäevad, projektid) kujundavad hoolivat suhtumist ümbritsevasse keskkonda ja lugupidamist enda ning kaasõpilaste loominguks (näitused).

Enesemääratluspädevus

- Kunstiõpe võimaldab õppijal ka oma emotsionaalset maailma avada ja peegeldada.
- Loometöö võimaldab enda suutlikkust analüüsida, enesesse vaadata ning oma tugevaid ja nõrku külgi (õpetaja abiga) hinnata.
- Väljenduslaadides ja -viisides varieeruvus võimaldab õppijatel toime tulla erinevuste aktsepteerimise ja vastuoludega ning kohandada oma tegevust ja käitumist.

Õpipädevus

- Emotsioonide, tähelepanu ja enesetunnetamisega seotud oskuste arendamine, nt enda motiveerimine, tähelepanu koondamine, sooritushirmust üle saamine, enesekindlus jne.
- Intuiitiivse ja loova mõtlemise kasutamine loomeprotsessis. Katsetamise väärtustamine avab võimalusi julgemateks otsinguteks.
- Probleemilahendus, töö planeerimine nii ideeliselt kui ka visuaalselt. Info hankimine ühe või teise töö teostamiseks suunab õppijat ainete üleseid oskusi rakendama.
- Praktiliste oskuste arendamine: käeline tegevus, meetodite, materjalide, tööriistade ja vahendite (sh digitehnoloogia) kasutamine, tööpinna organiseerimine ja korrastamine
- Teistega suhtlemiseks ja teiste mõjutamiseks (sh ka pildikeel) vajalike oskuste arendamine.
- Probleemilahendus, töö planeerimine nii ideeliselt kui ka visuaalselt. Info hankimine ühe või teise töö teostamiseks suunab õppijat ainete üleseid oskusi rakendama.

Suhtluspädevus

- Erinevate kunstiliikide, tehnikate ja materjalide õppimisega kaasneb sõnavara avarumine, samuti aitab kunstiteoste üle arutlemine kõnekeelt väljendusrikkamaks muuta.
- Arutelud kunstiteoste üle arendavad lisaks vaatlusoskusele ka kuulamisoskust, erinevate arvamustega arvestamist ja suhtlussituatsioonidega kohanemist.
- Autorite ära märkimine ja nimetamine tuleb samuti kunstiõppes pidevalt esile, mille kaudu saame osutada ka viitamise olulisusele.
- Teoste või näituse info ja saatetekstide lugemine, koostamine aitab eristada ja mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust.
- Haridusprogrammides ja projektides osaledes ning näitusi külastades kogevad õpilased uusi suhtlemissituatsioone.
- Kunstiõppes saame tähelepanu pöörata ka igasuguse info visuaalsele korrastatusele ja selgusele (nt infograafika analüüsi ja loomise kaudu).

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus

- Sarnaselt matemaatika ja loodusõpetusele toimub kunstitundides maailma uurimine ja kujutamine (sh ruumiline) kujutamine, visuaalne korrastamine, mustrite märkamine.
- Ühine eesmärk on uurida looduse värve, värvide muutusi, vorme, tekstuure ja kirjeldada kogetut. Kirjeldatakse ühiste mõistetega: rütm, tasakaal, sümmeetria, perspektiiv, proportsiooni.
- Loodusest inspireeritud mustrid ja struktuure kasutatakse edukalt tarbekunstis, disainis ja arhitektuuris.
- Lisaks mõõdetavale ja kirjeldatavale on maailmas palju subjektiivset ja määratlematut, mis on samuti oluline. Sellest arusaamiseks ja taluvuse tõstmiseks saab kasutada samuti kunsti erinevaid väljendusviise.
- Tehnoloogia areng mõjutab oluliselt maailma ja sellest arusaamist, nii ka kunsti valdkondades. Näiteks saab luua digimaale ja -kollaaže, 3D-prinditud skulptuure või tarbeesemeid, erinevaid valgus ja liikumiseefektidega skulptuure, installatsioone. Tehisintellekti kasutamine toob uusi võimalusi aga sunnib mõtlema ka inimloomingu väärtustamise teemal.

Ettevõtlikkuspädevus

- Enesejuhtimine: uskumused ning motivatsiooni ja pingutuse suunamine - meisterlikkuse püüe.

- Väärtust loov mõtlemine ja lahenduste leidmine - loovus, uute ideede loomine, probleemide lahendamine.
- Sotsiaalsete olukordade lahendamine - inimeste ja kultuuride vaheline teadlikus, kommunikatsioon ja ühistegevused.
- Äriideede elluviimine - kunsti ja kultuuriga seotud elukutsed, ettevõtted, kunstiteoste emotsionaalne ja materiaalne väärtus, autoriõigus, kunstnik kui ettevõtja.

Digipädevus

- Digitehnoloogiad pakuvad järjest rohkem võimalusi eneseväljenduseks ja selle jagamiseks ning oma tööde esitlemiseks.
- Digitehnoloogiad aitavad kunsti avastada: kunstiorganisatsioonide veebilehed, kunstiajakirjad, virtuaalnäitused, digitaalsed kunstikogud jne
- Digitehnoloogiaga kaasnevad ohud: visuaalne üleüllus, enesekuvandi kontrollivajadus ja küberkiusamine, nutisõltuvus, privaatsus- ja autoriõigus.

2.2 Kunstiõpetuse lõiming õppekava läbivate teemadega

Elukestev õpe ja karjääri kujundamine

Kunstiõpetuse kaudu on võimalik arendada ja hoida õpilastes huvi ümbritseva keskkonna ja selle nähtuste vastu. Huvitavate ja inspireerivate tunnitegevuste kaudu tugevdatakse soovi osaleda erinevates kunsti- ja muudes õppetegevustes. Õpilastel kujuneb positiivne hoiak õppimise ja töö tegemise suhtes, valmisolek elukestvaks õppeks. Arenevad õpi-, töö- enesekontrolli-, suhtlemisoskused. Õpilasi suunatakse tajuma ja mõistma enda võimekust, toetatakse nende positiivseid arenguuskumusi. Kujundatakse oskust ja harjumust eesmärgi saavutamiseks järjepidevalt ennast arendama. Õpilased tutvuvad erinevate kunstivaldkonnaga seotud elukutsetega ning teadvustavad nende seost inimese individuaalsete eelduste ja huvidega. Õppekäikudel saavad õpilased tutvuda erinevates asutustes, nt muuseumid, hariduskeskused, töökojad vms, töökeskkondade ja töö sisuga.

Keskkonna ja jätkusuutlik areng

Teemaga taotletakse loodustaju arendamist, õpilase kujunemist vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda. Loomingulises tegevuses saab tähelepanu pöörata kaasaegse maailma väljakutsetele nt jätkusuutlik eluviis, kliimasoojenemine, rahvastiku ränne jne. Tutvutakse ringmajanduse sh taas- ja korduskasutuse põhimõtetega, õpitakse looduslikke ressursse väärtustama ja nende kaitse tähtsust mõistma.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus

Kunstiõpetuse tunnid toetavad õpilaste algatusvõimet ja ettevõtlikust ning julgustavad katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist. Paaris- ja rühmatöid tehes omandavad õpilased esmased koostööoskused, millega kaasnevad inimeste eripärade tunnustamine ja ühiskondlike normide ning tavade teadvustamine. Osalemine kunstikonkurssidel ja näitustel pakub kogemusi ja eduelamusi. Arutelud erinevate kunstiteoste põhjal avardavad maailmavaadet ning osalemine erinevates projektides ja näitustel annab võimaluse avaldada kunstiteoste kaudu arvamust ning erinevates küsimustes kaasa rääkida. Ainetundides tutvutakse erinevate kunstirühmituste ja -ühingutega, nende tõekspidamiste ja eesmärkidega, samuti noorteorganisatsioonidega, teiste huvirühmadega ning erinevate ettevõtetega, mis kaasavad noori oma tegevustesse ja pakuvad neile arengu-, koostöö- ning praktikavõimalusi. Kunstiteoste väärtuse ja autoriõiguse teemadega kaasneb ühtlasi ka looja ja tarbija rolli teadvustamine. Valminud kunstitöid võib müüa koolis heategevuslikul eesmärgil.

Kultuuriline identiteet

Teema raames tutvutakse kohaliku kultuuripärandiga, suunatakse noort mõistma ennast kultuuri kandjana ja edasivijana, mõistma kultuuride vahelise suhtlemise ja koostöö tähtsust ühiskonna jätkusuutlikkuse kujundajana, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist kultuuritraditsioonidesse ja kaasaja kultuurinähtustesse. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel. Eesti ja teiste rahvuste kultuuripärandiga tutvudes kujuneb rahvusliku kuuluvustunne ning positiivne suhtumine erinevustesse inimeste ja kultuuride vahel. Tundides julgustatakse teostama oma kultuurilist identiteeti ja loovust väljendavaid ideid. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kandvatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid, etendused). Tähtis on noorte endi osalemine muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.

Teabekeskond ja meediakasutus

Teemaga taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskonda ning suudab toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi. Õpilast suunatakse valima sobivat suhtlusviisi ning sidekanalit olenevalt olukorrast ja vajadusest, määrama oma teabevajadusi ja leidma sobivat teavet, kujundama tõhusaid teabeotsingumeetodeid, mis hõlmavad erinevaid teavikuid ja teabekeskondi, arendama kriitilise teabeanalüüsi. Tundides tutvustatakse visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahenditega ning kasutatakse neid oma loometöös või loometegevuse tulemuste jagamiseks (esitlused, digitaalsed näitused, sotsiaalmeedia sisu jne), samuti õpitakse arvestama autoriõigustega.

Tehnoloogia ja innovatsioon

Kunstiõpetuse tundides kasutatakse kaasaegseid tehnoloogia võimalusi ja vahendeid, õpitakse tundma infotehnoloogia kasutamise põhivõtteid, millega taotletakse õpilaste kujunemist uuendusaltideks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutavateks inimesteks. Tehnoloogia tundmine ja kasutamisoskus võimaldab toimetulekut kiiresti muutuvast elu-, õpi- ja töökeskkonnas. Uued võimalused inspireerivad ja aitavad kaasa õppijate võimele leida jõukohastele probleemidele loovaid ja uuenduslike lahendusi. Erinevate kunstiteoste ja teemade käsitlemisel saab mõtestada koos õpilastega tehnoloogilise arengu positiivseid ja negatiivseid mõjusid ning kujundama kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud eetilistes küsimustes. Tehnoloogia rakendamise võimalusi mitmekesistatakse õppetegevuses foto või video tegemise ning mudelite ja makettide meisterdamise kaudu. Lisaks arvutiklassis peetud ainetundidele kasutatakse nüüdisaegseid IKT vahendeid ka kodutööde ja õuesõppe puhul.

Tervis ja ohutus

Kunstiga tegelemine arendab tundemaailma, intuiitivset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava harrastusena. Kunstiga tegelemine aitab kaasa inimese vaimse tervise ja heaolu parandamisele ja hoidmisele. Tundides võib kasutada ka kunstiteraapilisi ülesandeid ja võtteid. Kunstitundides kasutatakse palju erinevaid materjale ja töövahendeid, mille juures järgitakse ohutusest ning otstarbekusest. Õpilasi suunatakse teadlikult kasutama vajalikke töökaitsevahendeid, õpetatakse märkama ja tajuma ohtlikke olukordi ning neist hoiduma, abivajadust märkama ning vajadusel abi kutsuma. Ühist tööruumi ja töövahendeid kasutades kujundatakse õpilaste teadlikkust hoolitseda töövahendite ja tööruumi eest. Läbi erinevate kunstiprojektide saab arutleda inimese heade harjumuste ja tervislike eluviiside üle ning jagada oma seisukohti läbi inspireerivate loovtööde.

Väärtused ja kõlblus

Erinevate ajastute kunstiteoste ja kunstivoolude tutvustamisega toetatakse sallivuse ja lugupidava suhtumise ning maailmavaatelistes küsimustes orienteerumise oskuste kujunemist. Kunstitundides õpivad õpilased tundma iseennast, märkama enda ja kaaslaste emotsioone ja vajadusi, ning nende väljendamise võimalusi kunstiliste tegevuste kaudu. Ühiste tegevuste, sh õppekäikudel osalemise kaudu kujunevad õpilastel suhtlemisoskused ja positiivsed väärtushinnangud. Õpilastega külastatakse kunstinäitusi ja muuseume, analüüsitakse ühiselt nähtud taeseid. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel konkurssidel ja õpilastööde näitustel.

2.3 Kunstiõpetuse lõiming teiste õppeainetega

Kunst ja sotsiaalsained.

Sotsiaalsainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;

- Tutvustatakse tuntud kunstnikke, nende teoseid läbi aegade.
- Tutvustatakse eri ajastute kunstivoolu.
- Käsitletakse ehituskunsti arengut aegade jooksul.
- Korraldatakse kunstiteemalisi õppekäike (näituste ja muuseumide külastamine, filmide vaatamine).

Kunst, emakeel, võõrkeeled.

Emakeelest ja võõrkeelest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis.

- Illustratsioonide juurde kuuluvate tekstide jõukohane analüüs.
- Tekstide põhjal illustratsioonide loomine.
- Kirja kasutamine kunstiteoses.
- Tähtpäevade teemaliste kaartide kutsete meisterdamine.

Kunst ja loodusained.

Loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;

- Loodustunnetuse arendamine läbi kujutava kunsti.
- Kunsti vahendite ja materjalide seosed loodusega.
- Looduslike materjalide kasutamine.
- Loodusmaalide, skulptuuride loomine või pildistamine, filmimine.

Kunst ja matemaatika.

Matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid);

- Mõõtmine ja selle erinevate meetodite kasutamine.
- Kujundite oluliste tunnuste liigitamine ja sümbolite kasutamine
- Geomeetriaalaste mõistete rakendamine erinevates kunsti valdkondades, näiteks arhitektuuris, ruumikujunduses.
- Geomeetriaalaste mõistete rakendamine erinevates kunsti valdkondades, näiteks arhitektuuris, ruumikujunduses.
- Geomeetriaalaste mõistete rakendamine erinevates kunsti valdkondades, näiteks arhitektuuris, ruumikujunduses.
- Geomeetriaalaste mõistete rakendamine erinevates kunsti valdkondades, näiteks arhitektuuris, ruumikujunduses.
- Piltidel olevate esemete-nähtuste tunnuste võrdlemine ja liigitamine.

Kunst, käsitöö ja tehnoloogia.

Käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);

- Kunstiõpetus ja tööõpetus on lõimitud nii loovuse, loomingu kui käsitööoskustega.
- mõlemad ained eeldavad õpilastelt individuaalset eneseväljendust, julgustavad õpilasi loovalt väljenduma, luuakse mingi reaalne teos.
- nii kunstiõpetuses kui tööõpetuses õpitakse läbi esemelise õpikäsitluse. Õppeülesannete täitmine vajab käelisi oskusi ja õppeprotsess eeldab käelise koordineerimise arendamist.
- Kunstiõpetuses ja tööõpetuses on mõnede ülesannete täitmisel kasutusel samad tööriistad materjalid.
- Mõlemas aines uuritakse värvi, kuju, proportsiooni visuaalseid elemente.
- Mõlemad ained eeldavad erinevate materjalide ja nende omaduste tundmist.
- Kasutusel on tööõpetusega samad digivahendid ja programmid.
- Mõlemas aines kavandatakse töid või kunstiteoseid alates idee väljatöötamisest kuni lõpptooteni.

Kunst ja liikumisõpetus.

Liikumisõpetusest lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.

- Kunstilised tegevused ja muusikalis-rütmilised liikumistegevused loovad võimaluse loominguliseks eneseväljenduseks, arendavad loovust.
- Mõlemas tunnis arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust, koordineerimist.
- Kunstiõpetuse tunnis võib kavandada liikumisõpetuse tundide jaoks kostüüme, maske, dekoratsioone.
- Kujutada oma kunstitöödel sportlasi, sportlikke tegevusi jne.

3. Õppetegevuse kirjeldus arenguperioodide kaupa

Õppetegevus 1.–2. klassis

1.–2. klassis on kunstiõpetuse peamine roll olla siduvaks õppeaineks, kinnistada käelise tegevuse ja eri meelte kaudu teistes õppeainetes omandatud teadmisi ja oskusi. Õpetusega taotletakse, et õpilane tahab ja julgeb end loominguliselt väljendada. Juhtiv meel on selles vanuses taju. Õpilane täidab ülesandeid valdavalt koostegEVuses eeskujuga ja näidise järgi, omandatud oskuste piires ka suulise korralduse järgi. Erinevate vahendite kasutamise ja näitlikustamise kaudu kujuneb õpilastel vaatlus- ja võrdlemisoskus, areneb tähelepanu, nägemis-, kompimis- ja ruumitaju ning motoorika. Õpitakse kõikide meeltega tajuma objekte ja kujutisi enda ümber, õpitakse eristama värvusi ja erinevaid materjale. Motoorika arengut toetavad võimetekohaselt omandatavad maalimise, joonistamise, rebimise, lõikamise, liimimise, voolimise ja voltimise baasoskused. Töö käigus areneb õpilaste kõne (kuulamine, suuliste lühikorralduste täitmine, suuline väljendusoskus), kuna õpilane saadab oma tegevust kõnega. Õpitakse töötama grupis ning jagama ühiskasutuses olevaid töövahendeid. Õpetaja suunamisel õpitakse valida eesmärgist lähtuvaid töövahendeid ja -võtteid; kujunevad korraharjumused ja oskused ning püsivus oma töö lõpule viimiseks.

Õpitulemused I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu loomingulisest ja käelisest tegevusest ning õppeprotsessis osalemisest;
- 2) tunneb ära ja nimetab õpitud töövahendeid ja tehnikaid, kasutab neid kunstitöös oma võimetest lähtuvalt (vajaduse korral õpetaja abiga);
- 3) teostab kahe- ja kolmemõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka kavandades, kasutab omandatud tehnikaid ja töövõtteid, töötab keskkonnasõbralikult;

- 4) viib alustatud töö iseseisvalt või abiga lõpule;
- 5) oskab jagada ühiskasutuses olevaid töövahendeid, peab kinni rühmas kokkulepitud reeglitest;
- 6) hoiab õpetaja juhendamisel korras töökoha ja oskab enda järelt koristada;
- 7) tegutseb võimalikult iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestab kaaslastega;
- 8) kirjeldab etteantud lihtsate küsimuste abil enda tööprotsessi ja tulemust, oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi.

1. klass

Õpitulemused

1. klassi õpilane:

- 1) tunneb ära ja kasutab õpetaja juhendamisel erinevaid materjale ja vahendeid (nt paber, värvipliatsid, viltpliatsid, guašid, plastiliin, savi, looduslik materjal, voolimisalus, joonlaud jms);
- 2) tunneb ära ja nimetab õpitud värvusi;
- 3) joonistab šabloonid või orientiiri abil lihtsamaid kujundeid, vajaduse korral õpetaja abiga;
- 4) rebib sirgjooneliselt, lõikab silma järgi ning sirgjoonelist kontuuri mööda paberitükke ja ribasid, vajaduse korral abi kasutades;
- 5) liimib liimipulgaga paberit, vajaduse korral abi kasutades;
- 6) voldib paberilehe pooleks ja/või neljaks, vajaduse korral abi kasutades;
- 7) voolib rullimise, veeretamise ja lamendamise teel lihtsamaid kujundeid ja esemeid, vajaduse korral õpetaja abiga;
- 8) hoolitseb õpetaja juhendamisel oma töökoha ja õppevahendite korrasoleku eest.

Õppesisu

KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS

- punkt, joon, pind, rütm, struktuur;
- objektide ja kujutiste tajumine erinevate meeltega - kogetu ja tajutu peegeldamine loovtöös;
- kujutab enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi;
- joonistab seda, mida näeb, mitte seda mida teab.

VÄRVUSÕPETUS

- värvide tundmaõppimine (spektrivärvid, must ja valge) ja värvitaju arendamine;
- värvide segamine (helestamine/tumestamine);
- huvitavad lood ja muinasjutud värvuste kohta.

KOMPOSITSIOONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS

- kunstiteost luuakse läbi keskse tegelase (objekt/motiiv), olulisi selgelt märgatavaid detaile lisades:
- võrdlemine (suur väike, pikem-lühem) kohamäärus (üleval, all, paremal vasakul);
- piiratud ja piiramata pind (mõisted: piiratud ja piiramata pind, objekti ja tausta seos).

KUJUNDAMIS- JA KIRJAÕPETUS

- lihtsamad skeemid, mustrid, sümbolid;
- täht, kui mustri element.

KUNSTIKULTUUR

- kasvatatakse huvi kunstikultuuri vastu ja soovi ise selles osaleda;

- kunstiõpetuse tegevused on seotud tihedalt eesti keele ja loodusõpetuse (üldõpetuse) teemadega. sh Eesti sümboolika, rahvakalendri tähtpäevade ja pärimuskultuuriga;
- õpilane õpib tundma uut koolikeskkonda, selle traditsioone ja sümboolikat.

TEHNIKAD, VAHENDID JA MATERJALID

- maalimise, joonistamise, rebimise, lõikamise, liimimise, voolimise (voltimise) baasoskuste arendamine;
- erinevate tekstuuride loomine, frotaaž;
- trükitehnikad;
- looduslik materjal ja selle kasutamine;
- materjalide säästlik kasutamine;
- töövahendite õige ja ohutu käsitlemine.

TÖÖKULTUUR

- ülesandeid teostatakse valdavalt koostegevuses eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piires ka suulise korralduse järgi;
- õpitakse töötama grupis ning jagama ühiskasutuses olevaid töövahendeid;
- kujundatakse korraharjumusi ja oskusi ning püsivust oma töö lõpule viia.

Praktilised tööd:

- šablooni või orientiiri abil lihtsamate kujundite joonistamine (vajadusel õpetaja abiga);
- ülesanded paberi sirgjoonelise rebimistehnika kasutamisega;
- sirgjooneliselt kontuuri järgi paberi lõikamine;
- ülesanded paberi voltimisega (pooleks /neljaks);
- plastiliinist lihtsamate kujundite ja esemete voolimine, kasutades rullimist, veeretamist ja lamendamist (vajadusel õpetaja abiga);
- oma töökoha korrastamine peale töö lõpetamist.

2. klass

Õpitulemused

2.klassi õpilane:

- 1) tunneb ära, nimetab ja oskab õpetaja juhendamisel kasutada erinevaid materjale (paber, kartong, plastiliin, savi, looduslik materjal jms);
- 2) kasutab joonlauda sirgjoone tõmbamiseks;
- 3) järgib jõukohast mustri rütmi;
- 4) jälgib vastavalt võimetele pinna katmisel lihtsa kujutise kontuuri;
- 5) leiab paberilehel ja pildipinnal otsitava objekti/detaili, võrdleb 2–3 tajutava tunnuse (nt värvus, kuju, suurus) alusel näidiseid ja valminud kujutisi õpetaja suunamisel;
- 6) joonistab vabalt või šablooni abil kujundeid, lõikab neid välja, liimib ja täiendab neid, vajaduse korral abiga;
- 7) kujutab kõrvuti asetsevaid sarnaseid figuure väiksemana ja suuremana, vajaduse korral suunamisel või näidise abil;
- 8) kasutab omandatud voolimisvõtteid (veeretamine, rullimine, lamendamine, venitamine, pigistamine jms), vajaduse korral abiga;
- 9) täidab kunstiõpetuse ülesandeid koostegevuses suulise juhendamise järgi vastavalt omavõimetele ja omandatud oskustele, vajaduse korral eeskuju ja näidist kasutades, aga võimalikult palju loomingulist iseseisvust säilitades;
- 10) hoolitseb õpetaja suunamisel oma töökoha ja õppevahendite korrasoleku eest.

Õppesisu

KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS

- punkt, joon, pind, rütm, struktuur;
- objektide ja kujutiste tajumine erinevate meeltega - kogetu ja tajutu peegeldamine loovtöös;
- kujutab enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi;
- joonistab seda, mida näeb, mitte seda mida teab.

VÄRVUSÕPETUS

- värvide tundmaõppimine (spektrivärvid, must ja valge) ja värvitaju arendamine;
- värvide segamine (helestamine/tumestamine);
- huvitavad lood ja muinasjutud värvuste kohta.

KOMPOSITSIOONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS

- kunstiteost luuakse läbi keskse tegelase (objekt/motiiv), olulisi selgelt märgatavaid detaile lisades;
- võrdlemine (suur väike, pikem-lühem) kohamäärus (üleval, all, paremal vasakul)
- tausta ja objekti suhe.

KUJUNDAMIS- JA KIRJAÕPETUS

- kujundatakse erinevaid kooli või rahvakalendri sündmustega seotus toorkuid (kaart, mütside, kinnaste šabloonid jne) Trükitehnikates luuakse mustreid (materjali trükk);
- loodusmaterjalist mandalate ja lihtsamate piltide ladumine. Lihtsamate ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
- oma nime ja nimetähtede kasutamine kunstiteostes.

KUNTIKULTUUR

- kasvatatakse huvi kunstikultuuri vastu ja soovi ise selles osaleda;
- kunstiõpetuse tegevused on seotud tihedalt eesti keele ja loodusõpetuse (üldõpetuse) teemadega. sh Eesti sümbolika, rahvakalendri tähtpäevade ja pärimuskultuuriga.
- õpilane õpib tundma uut koolikeskkonda, selle traditsioone ja sümbolikat.

TEHNIKAD, VAHENDID JA MATERJALID

- maalimise, joonistamise, rebimise, lõikamise, liimimise, voolimise (võltimise) baasoskused;
- erinevate tekstuuride loomine;
- trükitehnikad;
- looduslik materjal ja selle kasutamine;
- materjalide säästlik kasutamine;
- töövahendite õige ja ohutu käsitlemine.

TÖÖKULTUUR

- ülesandeid teostatakse valdavalt koostegevuses eeskujuga ja näidise järgi, omandatud oskuste piires ka suulise korralduse järgi;
- õpitakse töötama grupis ning jagama ühiskasutuses olevaid töövahendeid;
- kujundatakse korraharjumusi ja oskusi ning püsivust oma töö lõpule viia.

Praktilised tööd:

- joonlauaga sirgjoone tõmbamine;
- lihtsa mustri loomine;
- pinna katmine lihtsa kujutise kontuuri järgides;
- 2 – 3 tajutava tunnuse alusel kahe objekti võrdlemine;
- kujundite joonistamine vabalt või šablooni järgi, nende väljalõikamine ja liimimine;

- plastiliinist või savist lihtsamate kujundite ja esemete voolimine, kasutades rullimist, veeretamist, lamendamist, venitamist ja pigistamist (vajadusel õpetaja abiga);
- loovülesanded, kus õpilane saab kasutada loomingulist vabadust;
- oma töökoha korrastamine peale töö lõpetamist.

3. klass

Õpitulemused

3. klassi õpilane:

- 1) kasutab ohutult töövahendeid ja materjale;
- 2) kujutab elusolendeid ja eluta objekte neile iseloomulikul viisil;
- 3) märkab õpetaja suunamisel esemete ja figuuride detaile, täiendab vajaduse korral oma tööd;
- 4) oskab õpetaja juhendamisel materjalist lähtuvalt kasutada sobivaid töövahendeid ja töövõtteid (paberi rebimine, lõikamine ja voltimine; guašside, akvarellide, pastellide, kriitide jm joonistusvahendite kasutamine; savi või plastiliini voolimine eri võtetega);
- 5) täiendab mustri rütmi;
- 6) kujutab visuaalselt õpetaja suunamisel kujutatut põhilisi tunnuseid (väiksem-suurem, paksempeenem, pikem-lühem jne) ja õpitud ruumisuhteid pildil (kõrval, ülal, all jne);
- 7) valmistab juhendamisel tähtpäevalisi ruumikaunistusi;
- 8) viib alustatud töö lõpule;
- 9) korrastab oma töökoha.

Õppesisu

KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS

- inimeste, esemete ja looduse kujutamisel kujutatava iseloomulike tunnuste märkamine ja oskuste piires esiletoomine;
- joone, kujundi, vormi ja tekstuuri kirjelduseks õpitakse mõisteid: sirge, kõver, laineline, terav, sujuv, kaarduv, kandiline, nurgeline, ümar, munajas;
- võrdlemine (suur väike, pikem-lühem);
- mänguline ja loov tegutsemine;
- kujutatakse enda kogemuse piires mõtteid, tundeid ja kogemusi.

VÄRVUSÕPETUS

- värvitaju arendamine;
- värvide segamine (helestamine/tumestamine);
- huvitavad lood ja muinasjutud värvuste kohta;
- värvuste rahvapärased nimetused: rootsi punane, lipu punane, jne.

KOMPOSITSIOONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS

- kohamäärus (üleval, all, paremal vasakul);
- tausta ja objekti suhe;
- osaline kattuvus.

KUJUNDAMIS- JA KIRJAÕPETUS

- kujundatakse erinevaid kooli või rahvakalendri sündmustega seotus toorkuid (kaart; mütside, kinnaste šabloonid jne) Trükitehnikates luuakse mustreid (materjali trükk);
- lihtsamate ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine;
- oma nime ja nimetähtede kasutamine kunstiteostes.

KUNSTIKULTUUR

- kasvatatakse huvi kunstikultuuri vastu ja soovi ise selles osaleda;
- õpitakse väärtustama enda ja kaaslaste töid ning erinevaid lahendusi;

- näitusekülastused ja haridusprogrammide kaudu kunstikultuuriga tutvumine.

TEHNIKAD, VAHENDID JA MATERJALID

- maalimise, joonistamise, rebimise, lõikamise, liimimise, voolimise (võltimise) baasoskused;
- erinevate tekstuuride loomine;
- trükitehnikad;
- plastiliinimaal;
- looduslik materjal ja selle kasutamine;
- materjalide säästlik kasutamine;
- prügikunst;
- töövahendite õige ja ohutu käsitlemine.

TÖÖKULTUUR

- ülesandeid teostatakse valdavalt koostegevuses eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piires ka suulise korralduse järgi;
- õpitakse tasapisi valima eesmärgist lähtuvaid töövahendeid ja -võtteid;
- õpitakse töötama grupis ning jagama ühiskasutuses olevaid töövahendeid;
- kujundatakse korraharjumusi ja oskusi ning püsivust oma töö lõpule viia.

Praktilised tööd:

- elusolendite ja eluta objektide kujutamine neile iseloomulikul viisil (õpetaja juhendamisel oma töö täiendamine);
- ülesanded, kus tuleb paberit rebida, lõigata ja võltida;
- ülesanded, kus tuleb kasutada joonistusvahendeid (guaššid, akvarellid, pastellid, kriidid jm) ja järgida kujutatute põhilisi tunnuseid ja ruumisuhteid;
- savi või plastiliini voolimine eri võtetega;
- lihtsa mustri loomine ja selle rütmi täiendamine;
- tähtpäevalise ruumikaunistuse valmistamine;
- oma töökoha korrastamine peale töö lõpetamist.

Õpitulemused II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) loob omanäolisust taotledes kahe-, kolme- ja võimaluse korral neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka kavandades ja uurides, teeb õpetaja abil põhjendatud valikuid õpitud tehnikate, töövõtete, materjalide ja kompositsiooni põhimõtete hulgast;
- 2) kasutab lihtsamaid kunstialaseid mõisteid;
- 3) tunneb ja oskab kasutada tingimärke, jooniseid, skeeme ja sümboleid oma kogemuse ja õpitu piires;
- 4) kasutab õpetaja juhendamisel graafilise disainiga seotud tööde loomisel lihtsamaid kujunduspõhimõtteid;
- 5) tunneb ja kasutab õpetaja juhendamisel õpitud töövõtteid ja töövahendeid, järgides ohutusnõudeid;
- 6) teab ja järgib hügieeni, korra ja puhtuse nõudeid;
- 7) kasutab loominguulist tegevust oma emotsioonide väljendusvahendina;
- 8) kasutab õpetaja juhendamisel eesmärgipäraselt lihtsamaid digivahendeid;
- 9) tegutseb õpetaja juhendamisel eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;

10) teab ja järgib kujutiste salvestamise ja jagamisega seotud head tava.

4. klass

Õpitulemused

4.klassi õpilane:

- 1) kasutab töös erinevaid materjale, sh taaskasutatavaid materjale;
- 2) mõistab töövahendite säästliku kasutamise vajalikkust ja oskab seda juhendamisel rakendada;
- 3) kujutab inimeste, esemete ja loodusobjektide peamisi iseloomulikke tunnuseid, väljendab kujutatava ja ka enda emotsioone;
- 4) segab põhivärvidest II astme värvid (värvuste tabeli eeskujul);
- 5) kaunistab tähtpäevadeks ruumi; osaleb ühise keskkonna kujundamisel;
- 6) suudab töö tegemisel järgida lihtsat tööjuhendit (sh videojuhend) ja võrrelda oma tööd näidisega, vajaduse korral õpetaja abiga;
- 7) kirjeldab tööprotsessi, enda ja kaaslaste töid, väärtustab erinevaid lahendusi, vajaduse korral õpetaja abiga;
- 8) kasutab võimaluse korral erinevaid digivahendeid.

Õppesisu

KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS

- inimeste, esemete ja looduse kujutamisel kujutatava iseloomulike tunnuste märkamine ja oskuste piires esiletoomine;
- ruumisuhete märkamine ja arvestamine (väiksem-suurem, kitsam-laiem, peenem-paksem, pikem-lühem jne) ja õpitud ruumisuhteid pildil (kõrval, ülal, all jne);
- ruumi kujutamine enda ümber;
- emotsioonide kujutamine kunstitöodes.

VÄRVUSÕPETUS

- värviring: põhivärvid ja sekundaarsed värvid, vastandvärvid;
- värvide segamine (helestamine/tumestamine);
- soojad värvid, külmad värvid.

KOMPOSITSIOONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS

- esiplaan ja taust, osaline kattuvus;
- portree või horisontaalformaad;
- suurussuhted ning paiknemine üksteise ja vaataja suhtes;
- tasapinnalised ja ruumilised teosed.

KUJUNDAMIS- JA KIRJAÕPETUS

- ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine;
- rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult);
- märkide ja sümbolite tähendused (klassis, koolis, tuttavas keskkonnas olevad);
- voltimine;
- ühise ruumi (klassi) kujundamine tähtpäevadeks.

KUNSTIKULTUUR

- kasvatatakse huvi kunstikultuuri vastu ja soovi ise selles osaleda;
- näitusekülastused ja haridusprogrammide kaudu kunstikultuuriga tutvumine;
- teos, maal, skulptuur, kunstnik, autor;
- teiste loomingu kasutamine.

TEHNIKAD, VAHENDID JA MATERJALID

- keerukamad ja pingutust nõudvad töövõtted: paberi rebimine, lõikamine joont mööda, voltimine, guašside, akvarellide, pastellide, kriitide jm joonistusvahendite kasutamine;
- voolimine: ümarplastika ja reljeef;
- kollaaž;
- digivahendite kasutamise: arvuti joonistamine, foto, fotokollaaž.

TÖÖKULTUUR

- õpitakse tasapisi valima eesmärgist lähtuvaid töövahendeid ja -võtteid;
- õpitakse kirjeldama oma tööprotsessi;
- õpitakse väärtustama enda ja kaaslaste töid ning erinevaid lahendusi;
- initsiatiivi toetamine, spontaansuse ja loovuse tunnustamine.

Praktilised tööd:

- ülesanne taaskasutavate materjalide kasutamiseks;
- inimeste, esemete ja loodusobjektide peamiste iseloomulike tunnuste kujutamine enda kunstitöös;
- ülesanded, kus tuleb põhivärvidest segada II astme värvid;
- tähtpäevadeks ruumi kaunistamine meeskonnatööna;
- ülesanded lihtsa tööjuhendi põhjal;
- enda töö võrdlemine näidisega (vajadusel õpetaja abiga);
- enda tööprotsessi kirjeldamine;
- enda ja kaaslaste tööprotsessi kirjeldamine;
- ülesanne, kus tuleb kasutada digivahendeid.

5. klass

Õpitulemused

5. klassi õpilane:

Õpilane:

- 1) sooritab lihtsamaid töövõtteid videojuhendite järgi;
- 2) kasutab suunamisel õpitud tehnikaid kunstitööde loomisel ja lähiümbruse kujundamisel (stend, klassiruum, oma tuba, päeviku kaaned jne);
- 3) kujutab inimest ja muid elusolendeid liikumises;
- 4) väljendab kunstitöodes erinevaid emotsioone, kasutab selleks värve;
- 5) eristab külmi ja sooje värvusi, oskab juhendamisel toone helestada ja tumestada;
- 6) tõstab oma töödes esile ja võrdleb kujutatud tegelasi ja objekte suuruse, asukoha ning värvivaliku abil, vajaduse korral suunamisel;
- 7) väljendab osalise kattumise abil esemete ja figuuride paiknemist üksteise suhtes ees- ja tagapool, keskel;
- 8) võrdleb enda ja kaaslaste töid: leiab peamised tegelased/objektid, toob esile sarnasusi ja erinevusi;
- 9) osaleb vestlustes kultuuri ja kunsti teemadel.

Õppesisu

KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS

- inimeste, esemete ja looduse kujutamisel kujutatava iseloomulike tunnuste esiletoomine;
- ruumisuhete arvestamine (kõrval, ülal, all jne);
- inimeste ja muude elusolendite liikumises kujutamine;
- emotsioonide kujutamine kunstitöös.

VÄRVUSÕPETUS

- värviring: põhivärvid ja sekundaarsed värvid, vastandvärvid;
- värvide segamine (helestamine/tumestamine);
- soojad värvid, külmad värvid;
- värvuste nimetused.

KOMPOSITSIOONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS

- esiplaan ja taust, osaline kattuvus;
- portree või horisontaalformaad;
- suurusuhted ning paiknemine üksteise ja vaataja suhtes;
- tasapinnalised ja ruumilised teosed.

KUJUNDAMIS- JA KIRJAÕPETUS

- ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine;
- rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult)
- märkide ja sümbolite tähendused (klassis, koolis, tuttavas keskkonnas);
- voltimine;
- ühise ruumi (klassi) kujundamine tähtpäevadeks.

KUNSTIKULTUUR

- kasvatatakse huvi kunstikultuuri vastu ja soovi ise selles osaleda;
- näitusekülastused ja haridusprogrammide kaudu kunstikultuuriga tutvumine;
- teos, maal, skulptuur, kunstnik, autor;
- visuaalne kirjaoskus;
- teiste loomingu kasutamine.

TEHNIKAD, VAHENDID JA MATERJALID

- keerukamad ja pingutust nõudvad töövõtted: paberi rebimine, lõikamine joont mööda, voltimine;
- kollaaž;
- guašside, akvarellide, pastellide, kriitide jm joonistusvahendite kasutamine;
- voolimine: ümarplastika ja reljeef;
- materjalide säästlik kasutamine;
- digivahendite kasutamise: arvuti joonistamine, foto, fotokollaaž.

TÖÖKULTUUR

- õpitakse valima eesmärgist lähtuvaid töövahendeid ja -võtteid;
- õpitakse kirjeldama oma tööprotsessi;
- õpitakse väärtustama enda ja kaaslaste töid ning erinevaid lahendusi;
- initsiatiivi toetamine, spontaansuse ja loovuse tunnustamine;
- videojuhiste järgi töötamine.

Praktilised tööd:

- ülesanne töövõtete kasutamiseks videojuhendi põhjal;
- stendi, klassiruumi, oma toa, päeviku kaante jms (õpetaja valikul) kujundamine, kasutades õpetaja suunamisel õpitud tehnikaid;
- inimese ja muude elusolendite kujutamine liikumises enda kunstitöös;

- ülesanded, kus tuleb emotsioonide väljendamiseks kasutada värve;
- ülesanne, kus tuleb toone helestada ja tumestada (õpetaja abiga);
- oma ja teiste töödes kujutatud tegelaste ja objekte suuruse, asukoha ning värvivaliku kirjeldamine (vajadusel õpetaja abiga);
- arutelud kunsti ja kultuuri teemaadel (õpetaja juhtimisel).

6. klass

Õpitulemused

6. klassi õpilane:

Õpilane:

- 1) kasutab töövahendeid ja -materjale tehnoloogiliselt õigesti, otstarbekalt ja säästvalt, kasutab juhendamisel digivahendeid;
- 2) planeerib juhendamisel etteantud tööülesande protsessi ja teeb kavandi järgi valmis töö kas individuaalselt või gruppitööna, võimaluse korral projektiõppe raames;
- 3) töötab lihtsama videojuhendi järgi ja pildistab oma tööetappe ja/või valmis tööd;
- 4) kujutab temaatilistes töödes värvide abil tegevuse aega ja kohta;
- 5) väljendab kujutatava suuruse muutumise abil selle paiknemist pildiruumis ees- ja tagapool;
- 6) arvestab juhendamisel ja näidise abil inimese täisfiguuri kujutamisel pea suurust ja jalgade pikkust terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukohta;
- 7) kasutab juhendamisel lihtsamaid kujunduspõhimõtteid erinevate graafilise disainiga seotud tööde (logod, pakendid, nimed jms) loomisel;
- 8) tunneb ja oskab kasutada õpitud kunstilaseid mõisteid (skulptuur, maal, graafika jms);
- 9) väärtustab kunsti enda isikupära ja emotsioonide väljendusvahendina, väärtustab ka teiste loomingut.

Õppesisu

KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS

- inimeste, esemete ja looduse kujutamisel õpitakse kujutatava iseloomulike tunnuseid esile tooma (sh karakter);
- inimese kujutamisel õpitakse arvestama proportsioonidega;
- figuuride joonistamisel õpitakse kasutama liikumisjooni;
- erinevad keskkonnad ja nende kujutamine;
- õpitakse ruumilist kujutamist tasapinnal.

VÄRVUSÕPETUS

- värviring: vastandvärvid, lähisvärvid ja värvide harmoonia;
- toon-toonis värvimine;
- värvitaju arendamine (varjutamine);
- värvide abil aja kujutamine (aastaaeg, ööpäeva tsükkel);
- värvidega olulise info rõhutamine.

KOMPOSITSIOONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS

- horisontaaljoon taeva ja maa rõhutamiseks;
- kujutatava suurus pildiruumi sees;
- ühe koondumispunktiga perspektiiv;
- tööd joonlaua ja sirkliga, geomeetriselised elemendid.

KUJUNDAMIS- JA KIRJAÕPETUS

- õpitakse lihtsamaid kujunduspõhimõtteid erinevate graafilise disainiga seotud tööde (logod, pakendid, nimed jms) loomisel;
- tarbekunst - mudelite loomisel lähtutakse otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja ilumõistest;
- teksti kasutamine loovtöös;
- teksti illustreerimine ka digitaalseid vahendeid kasutades.

KUNSTIKULTUUR

- vesteldakse lihtsamatel kunstiga seotud teemadel, vestlustes ja praktiliste tööde teostamisel kasutatakse õpitud mõisteid;
- tutvutakse Eesti kunsti tähtteostega;
- kaasaegne kunst ja installatsioon;
- huvitavad funktsionaalsed ja dekoratiivsed objektid, märgid ja kirjad linnaruumis (sh graffiti);
- filmide, arvutimängude, koomiksrite ja reklaamide pildikeel.

TEHNIKAD, VAHENDID JA MATERJALID

- segatehnikad: erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine. looduslikest ja tehismaterjalidest;
- maalimine kattevärvide ja akvarellidega, pinnaefektide loomine;
- joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsitega, tööd kriidi- ja õlipastellidega;
- erinevate digikeskkondade kasutamine, animatsioon.

TÖÖKULTUUR

- õpitakse oma tegevust kavandama ja kontrollima, valima eesmärgist lähtuvaid töövahendeid ja -võtteid;
- tehakse nii individuaal kui grupitöid;
- pööratakse enam tähelepanu tööde vormistamisele;
- kavandatakse mahukamaid ja pikemaid (mitmetunniseid) projekte;
- töökoha otstarbekas organiseerimine ja selle korrashoid;
- loodust säästva tarbimise põhimõtted ja nende rakendamine oma loovtööde teostamisel.

Praktilised tööd:

- enne kunstitöö teostamist kavandi tegemine (õpetaja juhendamisel);
- projektõppe raames grupitööna kunstitöö teostamine;
- videojuhendi põhjal teostab kunstitöö;
- ülesanded, kus tuleb kujutava suuruse muutmise abil väljendada selle paiknemist;
- inimese täisfiguuri kujutamine (pea suurus ja jalgade pikkus terve kehapikkuse suhtes, näo kujutamisel silmade asukoht);
- lihtsamate graafilise disainiga seotud tööde loomine;
- kunstinäituste külastamine ja selle üle järgnevalt õpetaja juhendamisel arutlemine.

Õpitulemused III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) väärtustab loominguilisust, isetegemist ja materjalide taaskasutust;
- 2) kasutab ja kombineerib juhendamisel traditsioonilisi ja nüüdisaegseid materjale ning töövahendeid turvaliselt ja otstarbekalt;
- 3) kasutab suunamisel ainealast teabekirjandust ja vastavaid veebilehti;

- 4) jälgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid; loeb ja mõistab etiketil, skeemil, juhendil olevat teavet ja juhindub sellest; mõistab tingmärke ja oskab leida veebist vajalikku infot, vajaduse korral abiga;
- 5) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades turvaliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues ja kasutades autorsusega;
- 6) taotleb tööde omanäolisust, loob juhendamisel kahe-, kolme- ja neljamõõtmelisi kunstitöid nii spontaanselt kui ka teadlikult kavandades, valib ja rakendab loomisprotsessi käigus sihipäraselt materjale, tehnikaid, töövõtteid ja kompositsiooni põhimõtteid; võimaluse korral eksponeerib ja esitleb oma töid põhjendatult;
- 7) analüüsib vajaduse korral abiga kunstiloomingu erinevaid avaldumisvorme (kunst, meedia ja reklaam, visuaalsed objektid), arutleb nende üle, seostab kunste ja kunsti teiste valdkondadega, ühiskonna muutustega üldisemalt;
- 8) tunneb rõõmu loomingulisest ja käelisest tegevusest ning eneseväljendusest;
- 9) kujutab ja kujundab esemeid, olendeid, sündmusi jmt nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 10) mõistab loomingulise tegevuse võimalusi iseenda ja oma emotsioonide väljendamise vahendina, väärtustab loomingulisi tegevusi igapäevaelu rikastajana.

7. klass

Õpitulemused

7. klassi õpilane:

- 1) leiab vaatluse ja võrdlemise teel inimese ameti olulisi tunnuseid (keskkond, riietus, töövahendid) ning väljendab neid temaatilistes töödes;
- 2) segab ja kasutab maalimisel värvide eri toone;
- 3) loob eri vahenditega mitmesuguseid pinnamustreid;
- 4) teeb kollaaži;
- 5) tunneb ja liigitab vaadeldud kunstitöid (skulptuur, maal, arhitektuur, graafika);
- 6) mõistab originaali, reproduktsiooni ja võltsingu olemust;
- 7) märkab kujunduselemente keskkonnas.

Õppesisu

KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS

- inimese kujutamine - proportsioonide ja kujutatava iseloomulike tunnuste esiletoomine;
- inimese erinevates rollides kujutamine (ametid, tööasendid jne);
- ruumilisuse kujutamine (risttahukas, püramiid, silinder, kera);
- op-kunsti teemade käsitlemine;
- valguse ja varjuga arvestamine joonistamisel;
- ümbritseva keskkonna kujutamine (siseruumid, väliskeskkond, linnaruum, loodus).

VÄRVUSÕPETUS

- värviring: vastandvärvid, lähisvärvid ja värvide harmoonia;
- toon-toonis värvimine;
- värvitaju arendamine (varjutamine);
- värvidega olulise info rõhutamine.

KOMPOSITSIOONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS

- horisontaaljoon taeva ja maa rõhutamiseks;

- ühe koondumispunktiga perspektiiv;
- tööd joonlaua ja sirkliga, geomeetrilised elemendid, täpsus.

KUJUNDAMIS- JA KIRJAÕPETUS

- proovib lihtsamaid kujunduspõhimõtteid erinevate graafilise disainiga seotud tööde (logod, pakendid, nimed jms) loomisel;
- tarbekunst - mudelite loomisel lähtub otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja ilumõistest;
- teksti kasutamine loovtöös, teksti illustreerimine ka digitaalsete vahendite kasutades;
- ilukiri (sh kirjaoptika);
- infograafika.

KUNSTIKULTUUR

- tutvutakse Eesti kunsti tähtteostega;
- opkunst ja popkunst ja installatsioon;
- huvitavad funktsionaalsed ja dekoratiivsed objektid, märgid ja kirjad linnaruumis (sh graffiti);
- vestlused lihtsamatel kunstiga seotud teemadel seal hulgas originaalteos ja võltsing.

TEHNIKAD, VAHENDID JA MATERJALID

- segatehnikad: erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine. looduslikest ja tehismaterjalidest;
- maalimine kattevärvide ja akvarellidega, pinnaefektide loomine;
- joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsitega, tööd kriidi- ja õlipastellidega;
- erinevate digikeskkondade kasutamine, animatsioon;
- filmide, arvutimängude, koomiksrite ja reklaamide pildikeel.

TÖÖKULTUUR

- õpitakse oma tegevust kavandama ja kontrollima, valima eesmärgist lähtuvaid töövahendeid ja -võtteid;
- tehakse nii individuaal kui grupitöid;
- pööratakse enam tähelepanu tööde vormistamisele;
- kavandatakse mahukamaid ja pikemaajalisi (mitmetunniseid) projekte;
- töökoha otstarbekas organiseerimine ja selle korrashoid;
- loodust säästva tarbimise põhimõtteid ja nende rakendamine oma loovtööde teostamisel;
- jõudumööda lähenetakse autoriõigusest lähtuvatele teemadele.

Praktilised tööd:

- ülesanded, kus tuleb segada ja kasutada maalimisel värvide erinevaid toone;
- ühe-punkti-perspektiivi kujutamise seotud ülesanne;
- mitmesuguste pinnamustrite loomine, kasutades erinevaid vahendeid;
- info otsimine erinevatest digikeskkondadest;
- kollaaži loomine;
- kunstinäituste külastamine ja selle üle järgnevalt õpetaja juhendamisel arutlemine;
- kooli ja kooliümbruse kujunduselementide kirjeldamine.

8. klass

Õpitulemused

8. klassi õpilane:

- 1) leiab vaatluse ja võrdlemise teel inimese vanust ja näoilmeid kõige enam iseloomustavaid tunnuseid ning väljendab neid temaatilistes töödes;
- 2) eristab õpetaja suunamisel pildi koloriiti, oskab seda kirjeldada;
- 3) kujundab ornamenti (sh rahvuslikku), nimetab selle traditsioonilisi ja nüüdisaegseid kasutusvõimalusi;
- 4) eristab etenduses esinevaid eri kunstiliike (visuaalne kunst, muusika, liikumine);
- 5) eristab kultuurinähtusi ja kunstiliike (sh karikatuur, šarž, grafiti).

Õppesisu

KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS

- inimese kujutamine eri vanuses, meeleolus, asendis, tegevuses ja keskkonnas;
- taimede ja loomade kujutamine, plastika;
- geomeetrilised kujundid;
- pinna struktuurid;
- skulptuur (savi, kips, plastiliin, vaha, pabersavi jne);
- opkunst;, pop-kunst.

VÄRVUSÕPETUS

- värviring, värvide nägemine, valgus;
- värvide ajalugu: keele, värvi ja kultuuri suhted;
- isikupärane koloriit (isiklik värvipalett);
- kunstiteose kirjeldamine;
- varjutamine.

KOMPOSITSIOONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS

- kuldlõige ehk kolmandiku reegel;
- esemete 3D kujutamine;
- horisondijoon ja koondumispunkt;
- linnu- ja konnaperspektiiv.

KUJUNDAMIS- JA KIRJAÕPETUS

- teksti kujundamine (kalligraafia kaartidel, kirjaoptika), initsiaal;
- rahvuslik ornament, sümbolid ja tähendused, lilltikand kunstis;
- ilukiri, kalligramm, kirjaoptika;
- infograafia;
- logo ja kaubamärk.

KUNSTIKULTUUR

- Eesti kunst ja maailma kunst;
- kunstistiilid ja -voolud, kunstiliikide omavaheline lõiming (etenduskunst, film), performance;
- kultuuride erinevuste tajumine ja väärtustamine;
- kultuuriväärtuste hoidmine.

TEHNIKAD, VAHENDID JA MATERJALID

- segatehnikad: erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine;
- materjalide tundmine (nii looduslikud, kui tehismaterjalid,);
- maalimine kattevärvide ja akvarellidega, pinnaefektide loomine;
- joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsitega, tööd kriidi- ja õlipastellidega;
- skulptuur (savi, kips, plastiliin, vaha, pabersavi, soolataigen, jne);
- erinevate digikeskkondade kasutamine, animatsioon, film.

TÖÖKULTUUR

- koostöö tegemine ühise tulemuse nimel, üksteisega arvestamine, kompromisside saavutamine, samas ka erilisuse esiletoomine;
- kunstitegevuste kaudu oma võimete tundmaõppimine ja arendamine.

Praktilised tööd:

- kunstitöö kavandamine (sh sobivate materjalide ja töövahendite valimine) ja teostamisel (vajadusel õpetaja suunamisel);
- mixed-meedia, kollaaži, installatsiooni loomine;
- inimese näoilmeid ja emotsioone väljendav kunstitöö;
- kahe-punkti-perspektiivi kujutamise seotud ülesanne;
- ülesanded, kus tuleb kasutada teadlikult pildi maalimisel koloriiti (õpetaja suunamisel);
- ülesanne graafilise disaini võimaluste kasutamiseks (sh kasutades ka digitaalseid vahendeid);
- kirjalik töö kunstiliigi või kultuurinähtuse kohta individuaalselt;
- esitlus kunstiliigi või kultuurinähtuse kohta grupitööna;
- kunstinäituste külastamine ja selle üle järgnevalt õpetaja juhendamisel arutlemine.

9. klass

Õpitulemused

9. klassi õpilane:

Õpitulemused 9. klassis

Õpilane:

- 1) kasutab õpitud tehnikaid, töövahendeid ja materjale, järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;
- 2) kasutab õpitud kujutamise, kujundamise ja esitlemise viise, sh digivahendeid, järgib autorikaitse reegleid;
- 3) oskab oma võimete kohaselt kujutada inimest eri vanuses, meeleolus, asendis, tegevuses ja keskkonnas, oskab juhendamisel ka naturist joonistada (nt visandada);
- 4) teab ja kasutab suunamisel peamisi kompositsiooni- ja proportsioonireegleid;
- 5) kirjeldab kunstiteoseid õpitud teadmiste ja oskuste piires, põhjendab oma eelistusi ja arvamusi;
- 6) teadvustab kultuurinähtuste ja erinevate kunstiliikidega seotud võimalusi vaba aja sisukaks veetmiseks nii tarbija kui ka loojana;
- 7) käitub füüsilistes ja digitaalsetes kultuurikeskkondades turvaliselt ja eetiliselt, arvestab visuaalseid kujutisi luues autorsusega;
- 8) analüüsib kunsti erinevaid avaldumisvorme (sh meedia ja reklaam), seostab kunste ja kunsti teiste eluvaldkondadega ning ühiskonna muutustega, vajaduse korral abiga;
- 9) oskab anda hinnangut enda ja teiste loomingule ja seda põhjendada, vajaduse korral abiga;
- 10) on teadlik loomingulise tegevuse, sh kunsti terapeutilisest toimest.

Õppesisu

KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS

- inimese kujutamine erinevates ametites, tegevuses ja keskkonnas;

- detailne joonistamine (esemed, taimed, loomad);
- kujutav ja abstraktne kunst;
- pinna struktuurid;
- skulptuur, ruumiline objekt, installatsioon;
- opkunst, popkunst, digikunst.

VÄRVUSÕPETUS

- värvide ajalugu: keele, värvi ja kultuuri suhted;
- kunstiteose kirjeldamine värvide põhjal;
- värvimängud (segamine, küllastus, harmoonia, perspektiiv jne);
- värviefektid: värvikülustus ja kontuurid, pimestav valgus;
- värvipsühholoogia, värvi funktsionaalsus.

KOMPOSITSIIONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS

- pildi kuldlõige;
- sümmeetria ja asümmeetria;
- horisontaaljoon, ühe punkti perspektiiv;
- suurusuhted, kohasuhted, arvsuhted;
- värviperspektiiv ja õhuperspektiiv.

KUJUNDAMIS- JA KIRJAÕPETUS

- teksti kujundamine (kalligraafia kaartidel), kirjaoptika;
- digitaalsed kujundamisprojektid (kollaažid, esitlused, plakatid jne);
- digimeedia: reklaam ja meem;
- animatsioon ja filmikunst.

KUNSTIKULTUUR

- Eesti kunst ja maailma kunst;
- kultuuride erinevuste tajumine ja väärtustamine;
- kultuuriväärtuste hoidmine;
- kunsti seostamine teiste eluvaldkondade ning ühiskonna muutustega;
- kunstniku elukutse ja kunstidega seonduvad erialad;
- muuseumide ja galeriide funktsioonid (tutvustamine, uurimine, säilitamine, restaureerimine);
- autorlus ja kunstiteoste väärtus.

TEHNIKAD, VAHENDID JA MATERJALID

- segatehnikad: erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine;
- materjalide tundmine (nii looduslikud, kui tehismaterjalid,);
- maalimine kattevärvide ja akvarellidega, pinnaefektide loomine;
- joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsitega, tööd kriidi- ja õlipastellidega;
- erinevate digikeskkondade kasutamine, animatsioon, esitlus, film.

TÖÖKULTUUR

- koostöö tegemine ühise tulemuse nimel, üksteisega arvestamine, kompromisside saavutamine, samas ka erilise esiletoomine;
- kunstitegevuste kaudu oma võimete tundma õppimine ja arendamine.

Praktilised tööd:

- kunstitöö, kus tuleb kujutada eri vanuses, meeleolus, asendis, tegevuses ja keskkonnas;
- ülesanne, kus tuleb naturist joonistada (õpetaja juhendamisel);
- kunstiteoste kirjeldamine õpitud teadmiste ja oskuste piires, koos põhjendustega;
- kunstinäituste külastamine ja selle üle järgnevalt õpetaja juhendamisel arutlemine;

- kahe- ja kolmemõõtmeliste kunstitööde loomine spontaanselt (nii õpilase kui õpetaja valikul);
- VTS (*visual thinking strategies*) tehnika kasutamine kaaslaste kunstitööde analüüsimisel;
- tervikliku väljapaneku kavandamine ja teostamine koos klassikaaslastega;
- tööprotsessi kirjeldamine ja töö analüüsimine.